

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . 40.— franci.
Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACTIA
 și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi Nr.1/a

INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.

Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se in-
 napoiază.

ROMÂNUL

Politica externă a României.

Trecând în revistă evenimentele internaționale, revista „Democrația” din București, într'un articol semnat de d. M. D. Bertescu publică următoarele cu privire la atitudinea României în chestiunea externă:

Și atunci, fără îndoială, că în mijlocul desorientării produse de deslănțuirea conflictului general, care ne pune deodată în fața unui problem de o așa mare însemnătate și pentru statul și pentru neamul nostru, Consiliul de Coroană, prin deciziunea lui a avut un efect salutar: ne-a împiedecat — de data aceasta — să ne facem vinovați de greșeli ireparabile.

Din acest moment și până astăzi, însăși desfășurarea evenimentelor și-a luat sarcina să dovedească tuturor că politica urmată, cu hotărâre, de statul nostru a fost cea bună.

Spirite înfierbântate sau impresionabile trecând dela tăcerea absolută de mai înainte la excesul contrariu — la o vorbărie exasperantă — propuneau, după fiecare modificare temporară pe fronturile de luptă, soluțiuni imediate, a căror neurmărire de către factorii cu răspundere o considerau ca o greșală cu efecte funeste.

S'a vorbit de „momente hotărâtoare”... de „fapte noi” — dar despre ce un s'a vorbit, în cursul ultimului an? — iar violența acuzățiunilor se întea din cauza neintervențiunii noastre de îndată în conflictul european.

Și totuși un adevăr nu trebuia uitat. Statele mari pot prezenta o forță îndestulătoare pentru a determina împrejurări noi și poate hotărâtoare în situațiunea generală, pe când un stat mic dacă poate avea un rol însemnat

— la un moment dat — făcând să atârne balanța mai greu sau chiar decisiv într'o parte sau într'alta. el simte însă toată greutatea fluctuațiunilor unor evenimente pe cari nu le poate nici înlătura, nici provoca.

Fără a ține seamă de acest adevăr ar fi să se facă o politică de aventură, funestă pentru însăși existența statului.

Mijloacele fatal restrânse și împrejurări particulare și dificile (intrarea Turciei în război, închiderea Strâmtoarelor, intervențiunea destul de târzie a Italiei, atitudinea celorlalte state balcanice) ne-ar fi putut crea, printr'o acțiune necumpănită și precipitată, o situațiune periculoasă. Dovada: evenimentele, din ultimele luni pe frontul oriental.

Și apoi, odată cu aceasta, trebuia ca acțiunea noastră să fie subordonată garanțiilor necesare pentru satisfacțiunea intereselor noastre mari.

Italia a putut interveni, după lungi negocieri, atunci când aceste garanții i-au fost acordate.

Deși o acțiune comună ar fi fost cu mult mai eficace și ar fi avut desigur efecte mai imediate, totuși în tratativele urmate — Italia a abandonat interesele noastre. Poate că astăzi se simte acolo — tocmai din cauza împrejurărilor ulterioare — că procedul n'a fost din cele mai potrivite.

În rezumat, atitudinea României — determinată de o înțelegere clară a intereselor sale și a situațiunii generale — i-a sporit puterile, cheazăsie serioasă pentru vremurile ce au să vie.

Războiul crâncen de astăzi, care poate provoca adânci prefaceri în situațiunea internațională, a deschis și pentru noi — în afară

însă de noi și de acțiunea noastră — perspectiva deslegării unor probleme de cea mai mare însemnătate.

Numai conștiința limpede a gravității împrejurărilor ne va scuti de greșeli funeste și va ajuta la împletirea sforțărilor tuturor pentru realizarea unui ideal comun.

Preoții din Ardeal.

Sub acest titlu „*Neamul Românesc*” de sub direcțiunea dlui profesor Nicolae Iorga publică următorul articol:

Clipelor prin cari trece neamul nostru li adaugă multă măreție sfatul binevoitor al cucernicului părinte din sat.

Cuvântul lui blând, plin de nădejde în mila celui Atotputernic, dă ajutor celor sdrobiți sufletește.

În fața ușilor împărătești, stă preotul cu obrazul scaldat de lumina zilei și a lumânărilor, cu ochii rugători și plini de răbdare, cu părul sumbru sau argintat peste tot și prin graiul său împarte în sufletul tuturor credincioșilor pace sufletului sbuciumat.

Biserica, primitoarea celor loviți de soarta nemiloasă, alină cu duhul dumnezeirii pe cei cari aleargă la adăpostul ei. Numai ea a rămas loc de încurajare.

Mai era școala și casa de sfat. Dar aceasta au fost văduvite de prezența dascălului, luminător de minți crude.

Toate au rămas în seama preotului. Și el stă pe treapta pe care l'a pus voia vremilor, cu multă cinste.

Pe preot îl vezi la biserică, îl vezi la școală, îl întâlnești la bancă, la casa de sfat, pretutindeni.

El dă tuturoara îndrumări și li propovăduiește răbdare. Copiii se strâng toți, în zi de serbătoare, la biserică. Mamele cernite, și în suflet și pe cap, cu ochii aproape scurși de lacrimi,

Cântă-mi...

O cântă-mi, cântă harfă stântă:
 Comoara mea în astă lume,
 Căci gânduri grele mă frământă,
 Cercând mereu să mă sugrume...
 O, plângi cum plânge 'n mine dorul
 Cersind o liniște de-o clipă,
 Cum îmi cântam pe vremi fiorul
 Unei iubiri aprinse 'n pripă.
 O, cântă-mi ca Orfeu, divinul
 Și varsă-ți peste mine darul,
 Căci greu îmi taie 'n suflet chinul
 Și-mi sfășie în el amarul...

A. N. Târnaveanul.

Scrisori din războiu.

II.

Războiul modern și literatura.

Știm cu toții că există o literatură războinică începând cu epopeele marelui Omer și sfârșind cu schițele, nuvelele și poemele secolului nostru. Chiar și acest mare războiu european și-a aflat cântăreții săi. Și totuși mă întreb:

poate reda pana slabă a unui scriitor icoana fidelă a războiului zilelor noastre?

Întrebarea poate surprinde doar numai pe cei ce stau departe de câmpul luptelor și nu trăesc uevea războiul.

De-un an de zile, de când stau în câmp și-mi fac zilnic însemnările clipelor trăite într'un carnet, (din care nădăjduiam la început să pot scoate atâtea subiecte războinice!), văd că pana unui scriitor pe departe nu poate prinde întreaga icoană a războiului așa de complicat de azi.

Un Omer modern ar sta neputincios în fața lui, căci războiul de azi nu mai este epopeea antică.

Eroi, așa cum i-au văzut zidurile prăbușite ale Troiei, nu mai trăesc azi. Brațul unui Achil și duelurile faimoase din valea Scamandrului stau de veci îngropate în hexametreei poetului orb al Eladei antice.

Totuși sunt și azi eroi, precum și vitejia trăiește. Dar ei nu mai încap în epopee. Poezia cu toate genurile sale nu ajunge să cuprindă în versurile sale războiul modern. Ar trebui să-și dea concursul lor toate artele și abia atunci am putea avea o icoană, care și ea numai pe departe ar putea trezi în cei, ce n'au fost în luptă, o senzație slabă a realității.

Trăim doar în timpurile diplomației și ale militarismului, cari au prefăcut ostirea și în

consecvență războiul într'un mecanism atât de complicat și prozaic, de care se poate apropia fără șfială doar istoricul și specialistul militar. Ce mai rămâne dela masa acestor doi maiștri, cari singuri pot cuprinde și pătrunde întregul, sunt numai câteva fărâmituri de viață aproape zilnic, cari merită a purta titlul de literatură războinică numai întru cât s'au petrecut în timpul războiului.

Nu mai vorbim de cauzele războiului modern, cari sunt lipsite de poezia furtului romantic al prea frumoasei Elene. Ele sunt de tot prozaice, chestiuni de existență națională și economică, cari, se înțelege, au și o importanță mult mai mare, mai serioasă, dar și mai străină poeziei.

În uriașul mecanism complicat al ostirii, care poartă lupta pe un front de sute și mii kilometri, roaua generală se deconcentrează, se fărâmițește, iar individul-erou dispăre în masele largi ale regimentelor, brigăzilor, diviziilor, corpurilor de armată. Numai o privire poate cupinde totul, numai o voință conduce totul: cea a șefului statului major. Restul vede numai frânturi fugare din icoana cea mare, vecinic schimbătoare, iar hotarele voinței îi sunt trase de alții, reduse la executarea comădei supreme.

Astfel fiind, aventurile romantice ale eroilor vechi, de cari povestesc epizodele epopeei, sunt simple fapte calculate de mintea rece și executate la ordin mai înalt. Ceeace, se înțe-

stau ingenunchiate, ascultând ruga înălțătoare a preotului și el ingenunchiat printre cei ce plâng pentru morți. Fiori îi trec pe toți la glasul lui. Copiii se ostenesc să prindă cât mai bine spusele preotului, pe când femeile, simțind mai mult, plâng de se zguduie piatra bisericii.

Bătrânii cu pletele pe spate se cutremură, și părintele cetește tremurând slova evangheliei drept-credincioșilor săi, cari în desnașeje au alergat peste pragul izbăvitoare de rele.

Iată, în vremuri mari, rolul preoților din Ardeal, pe cari și-l îndeplinesc cu cea mai mare sfîntenie.

Slujba i-a sfîntit pe toți, și pare că toți stau mai stăruitor în locurile lor, par'că se simt mai întregi, mai bine, mai aproape de cei cărora le poartă grija: balzamu duhovniciei le omoară grija, și preotul vede, simte, cunoaște: el împarte cu dărnicie nădejdea în Dumnezeu.

Momentele acestea de înălțare a religiei, când propovăduitorii ei știu să stea la datorie, nu se pot șterge.

In umbra lor se adăpostesc în minutele de primejdie credincioșii, și ei prin graiul lor împart duhul de îmbărbătare:

„Nădăjduiți întru Domnul!”

Frumos îndemn!

Și ce cumiți sunt copiii după ce vin de la biserică! Cu câtă smerenie și supunere caută la spusele mamei, ale bunicii, mătușelor, toți cerniți și cu ochii plânși. Nu mai sburdă. Sunt niște copii cu minte de bătrâni. Se strâng și urmăresc în tot colțul satului pe părintele, care par'că niciodată nu a fost așa de bun și de sfânt.

Au tot mai multă nevoie de sfatul lui, de primirea lui, de binecuvântarea lui, și preotul îi primește, îi îndeamnă, îi sfătuiește. E un suflet ales și împărțitor de balsam pentru rane.

Satul e pustiu de flăcăi și oameni tineri. Toate lucrurile jălesc, pline de rugină și de praf. Părintele aleargă, îndeamnă, și munca pornește, cu brațele plâpânde, tremurânde ale bătrânilor și ale mlădițelor tinere.

S'au cunoscut poate prea puțin binefacerile preoției, dar acum a ieșit bine în față rolul binecuvântat al preotului, în vremuri de grea cumpănă pentru credincioși.

Văduvia și neaverea au lovit satul, iar el, bietul preot, rămâne stăruitor la altarul lui Dumnezeu, ca să înlătore desnașejea care sboară deasupra capetelor omenesti.

Grea însărcinare! Totuși preotul din Ardeal și-o împlinește cu multă stăruință, și aceasta face cinste tagmei preoțești, ca și neamului al cărui conducător sufletește este.

Onisifor O. Borcea.

lege, nu exclude o încordare de forțe și un eroism poate înzecit decât al celor vechi, cari încrezuți în brațele lor vânjoase și piepturile învălitate în zale se puteau apropia trufași de dușman cu spada în mână.

Iar dacă mai amintim și mulțimea armelor de luptă moderne, așa de felurite, complicate și omoritoare, vom înțelege ușor de ce pana unui Omer trebuie să rămâie neputincioasă în fața războiului modern.

În fața gloanțelor și șrapnelor, cari duc moartea cale de zeci de kilometri, în fața aeroplanelor cari asvârl din înălțimea ameteitoare a norilor bombe ucigătoare, în fața monștrilor nevăzuți ai submarinelor încât se pare că nu mai lupti cu puteri pământesti se mai poate vorbi oare de vitejie în înțelesul vechiu, literar al cuvântului?

Desigur că nu, cu toate că deja cel ce ia rani în spate și pușca pe umăr și pleacă în războiu, unde îl pândesc pe fiecare potecă nenumăratele capete de hydră ale morții, merită pe deplin numele de erou.

Eroismul antic, lupta cu pieptul deschis totdeauna, ar fi și o nebunie. De altfel și comandamentul armatelor are grijă ca ostașii să fie cruțați, fiind și materialul cel mai scump în luptă; să nu se jertfească zadarnic, fără a putea obține succese acolo, unde ele nu se pot aștepta, fie că dușmanul e în număr mai mare sau în poziții mult mai întărite, mai avantajoase prin natura locului.

Pelerinajul dela Mircești.

Discursurile dlor dr. Istrati, G. Măzescu, D. Onciu, Caton Teodorian, D. Valoșan, M. Sadovnanu, P. Locusteanu etc.

— Dela trimisul nostru special. —

(Urmare).

Mircești, 4 Sept.

D. Dr. Istrati în numele Academiei Române, descrie vremurile grele de acum un veac și spune că tocmai la 1821 când Tudor Vladimirescu ducea lupta crâncenă contra fanarioților, s'a născut Alecsandri. Acest geniu al neamului și-a pus toată inteligența și talentul în serviciul țării.

Vom avea de sigur numeroase talente, genii chiar, nu vom avea însă alt Alecsandri. El a fost adevărat, luminat și patriot, avea inimă mare în piept românesc.

Mormântul lui va deveni templul neamului. Academia Română va îngriji de aceasta.

Discursul dlui G. Măzescu, primarul Iașului.

În fața mormântului V. Alecsandri, aci în lunca Iașului, vechia capitală a Moldovei — sortită să trăiască și astăzi viața trecutului ei, să plângă icoanele sfinte ale acelor cari au înscris-o în paginile glorioase ale istoriei neamului nostru — viu să depun la mormântul lui Vasile Alecsandri acest ex voto omagiul admirației și recunoștinței ei neperitoare.

În fața mormântului V. Alecsandri, aci în lumea istorică a poetului — îndoit de fermecătoare prin farmecul firei și farmecul versului, care a cântat-o — aci pe pământul „scump” sub cerul „senin” al Moldovei pentru noi moldovenii, pentru noi ieșenii, se desfășoară cu o mândrie deosebită una din cele mai rodnice și mai strălucite pagini ale istoriei noastre politice și culturale.

Trăim pentru o clipă în fața mormântului lui V. Alecsandri viața acelei generații cari au luptat, cari au jertfit totul, pentru redemptarea noastră națională, pentru împlinirea ei și pregătirea neatârării, pentru așezarea statului pe baza ideilor egalitare și umanitare, cu respectul drepturilor individuale și a libertăților publice.

În sânul acelei generații, ca toți ceilalți, a fost un luptător neobosit, care a „combătut prin presă, dela tribună, pe scenă, toate idelle învechite, toate patimile oarbe, toate inimile coruptoare”... în numele „Moldovei”, a omenirii și a lui Dumnezeu!

Deasupra tuturor însă V. Alecsandri a fost poetul generației lui mai mult „întruparea poetică desăvârșită a neamului” pentru că sufletul a trăit și a creiat numai din suferințele și aspirațiile lui, din avântul și vitejia lui, și astăzi încă neamul trăiește din puterea versului lui.

E de mirare atunci că, trebuind cruțat ostașul și muniția, totul să fie subordonat unui calcul real, unei combinații strategice pătrunzătoare, unor șarje virtuozitate, cari să surprindă pe dușman, să-l aducă în încurcătură, să-l facă să-și piarză capul și în consecvență și curajul?

Și atunci, când aproape totul se reduce la un comandant genial, la un plan de luptă fericit, la puști și tunuri perfecte, la muniție abundentă, — individului, soldatului ce-i mai rămâne decât tenacitatea și executarea promptă a comandamentelor? Succesul trebuie să urmeze.

Și totuși își are și războiul modern poesia sa, ca toate lucrurile pământesti, o poezie simplă, dar bogată și vecinic schimbătoare ca și viața de pribeag a luptătorului.

Voiți o idilă? Priviți un bivouac militar în amurg de sară. Sute de corturi-muşuroaie sub poala unui codru de stejar, prin care se strecoară sângeroase ultimele raze ale soarelui, care mâne pentru mulți nu va mai luci. Pe rând soldații-furnici, dispar sub pânzele ce se luminează slab la para unui muc de lumânare.

Aici auzi povestind pe unul în hohote de ris și cu glas tare ultima ispravă, pe altul suspinând solitar în umbră, iar dincolo răsunând fluierul dulce al plaiurilor părăsite de păstorii și turmele lor. Unul așezat într-o rână își trimite acasă nevestii și copilașilor închinăciuni de sănătate, stropite de lacrimile fierbinți ale nostalgiei, altul se încearcă a închea în rânduri rimate dorul după draga sa cu ochi

Generațiunile tinere cărora le-a fost ursit să trăiască vremurile de urgie de astăzi, cele mai pline de speranță, prin care a trecut vre-odată neamul nostru. găesc în „Deșteptarea României” și sufletul poetului și datoria neamului.

D. Onciu în numele Universității din București aduce un salut pentru glorificarea amintirii marelui poet național.

Discursul dlui Caton Teodorian.

Apasă greu pe umerii mei, sarcina să vorbesc în fața mormântului lui Vasile Alecsandri într-o zi ca aceasta și după ce i-au adus prinosul lor de admirație cei mai autorizați reprezentanți ai țării și culturii românești. Mă îmbărbătează, însă, conștiința că grăiesc în numele acelei bresle care, mai mult ca ori cine, se cinstește cu numele lui Vasile Alecsandri, în numele „Societății Scriitorilor Români”.

A fost Alecsandri om politic, ministru și vice-președinte al senatului. Guvernul și parlamentul pe drept cuvânt se fălesc cu serviciile ce a adus țării și-i păstrează o amintire recunoscătoare. Diplomat la curtea lui Napoleon al III-lea și în Eliseul celei de treia republici, el a reprezentat România cu cinste și spre obșteșc folos. La 1859 însăși nestimatele coroanei de Domn al Moldovei, a lui Ștefan cel Mare scăpărare vitoare asupra frunții lui geniale. Era să fie domn.

Mai domn e, însă, Alecsandri și nemuritor pururea, fiindcă a știut ține pana în mâna-i de boer moldovean și cu ea binecuvântată a scris cele mai frumoase pagini din literatura românească. Cu piesele lui a dat viață tânărului teatru românesc, poezia lui a legănat visurile de dragoste și de vitejie ale tuturor generațiilor din secolul al 19-lea, proza lui n'a fost mai puțin poezie.

Înima lui Vasile Alecsandri a bătut în unison cu inima românești cele mai duioase. El a înțeles toată splendoarea plaiurilor florite ale Moldovei, și tot el a adunat, cel dintâi, și a știut șlefui cu mână de meșter bogata și fermecătoare noastră poezie populară.

Drept răsplată, cerul l'a îngăduit să vadă împlinit mare parte din idealul său de Român și de scriitor. Când a închis ochii poetul și visătorul avea drept să se bucure de ceea ce vedea răsărind de pe urma trudei unei generații mărețe, în care el a strălucit ca un luceafăr plin de lumină și de mângăiere.

Aici, în fața criptei lui, astăzi ne reimprospătăm jalea simțită acum un sfert de veac, pe vremuri de grea cumpănă și zile de îngrijorare în cari statul unui moș-

negri ca mura și fața roșie ca bujorul. Și în vreme ce unul își face semnul crucii și se închină, camaradul său cu privirea cruntă își numără cartușele și-și freacă oțelele puștii, a ortacului său credincios de eri și de mâne.

Idila are poate cel mai mult drept asupra literaturii războiului modern, căci ea stăpânește întreg câmpul luptei până aproape de tranșeele, în cari stau tupilați tiraliorii și unde se petrece adevărata dramă, sau tragedia războiului, prozaică și respingătoare prin vecinica ei cruzime și repetire. Căci este egal unde și care glonte, șrapnel sau granată te-a întâlnit oarbă în drumu-i vijelios, când n'aj în fața ta, lângă tine dușmanul, care ți-a trimis-o, nu-i poți ceti în ochi ura și nu-i poți răsplăti în aceeaș clipă și cu aceeaș măsură.

Lupta eroică, piept la piept, cum o știe anticitatea este rară azi, căci asalturile cu haioneta, cari cer un curaj absolut și un dispreț complet al morții, sunt rare și urmează abia atunci, când dușmanul respins se retrage sau se predă.

S'a spus și mulți vor crede că războiul sălbătăcește pe om, îl prefăce în fiară. Și totuși cei mai mulți soldați rămân oameni, cu mintea și inima netulburată, chiar în focul luptei, iar ceilalți puțini își domolesc ura inversunată odată cu ecoul mort al ultimului glonte, ce li-a șuerat selbatec pe lângă urechi.

Atunci ideea veselă s'au tristă își pune din nou stăpânirea suverană pe peisajul luptei. Un camarad îi leagă celuilalt rana, altul acopere

Generalul Joffre în Italia.

Lugano. — Agenția Stefani anunță că generalul Joffre a sosit în Italia pentru a face o vizită regelui și generalului Cadorna. Regele Victor Emanuel foarte vesel pentru vizita asta, a distins pe generalul Joffre cu marea cruce a ordinului militar Savoia. Joffre a zăbovit două zile la comandamentul suprem și a ceretat cu acest prilej câteva părți mai caracteristice ale câmpului de luptă.

Generalul Joffre a întors vizita ce i-o făcuse subșeful statului major general italian, Porro, în Franța, și va fi avut de scop începerea unei noi acțiuni de războiu în același timp pe ambele fronturi.

Bulgarii.

Geneva. — „Journal de Genève” dela 5 Septembrie scrie:

Nimic nu s'a semnat între Bulgari și Turci, însă este sigur că Turcii, la ordinele Germanilor, fac oferte avantajoase. Guvernul regelui Ferdinand nu le-a respins, dar nici nu le-a acceptat.

În dosul dlui Radoslavoff se simte regele, care pare a juca la Sofia un rol analog cu cel al regelui Constantin I la Atena.

Nici o chestiune nu primează astăzi pe cea a atitudinii Bulgarilor. Intrarea lor în scenă contra Constantinopolului va avea rezultate decisive. Neutralitatea nedefinitivă va contribui la prelungirea războiului. Și dacă se decid să intre în acțiune alături de puterile centrale atacând Serbia, situația acesteia este complet desperată. E evident că tot efortul diplomației se îndreaptă spre acest popor mic căruia geografia și forțele de cari dispune îi dau în circumstanțele actuale o importanță formidabilă.

Când i s'ar cere Bugariilor să intre în acțiune?

Sofia. — Ziarele anunță că din cauza situației diplomatice, a situației pe frontul oriental precum și din cauza răspunsului Serbiei și Greciei, puterile împătritei înțelegeri nu vor face acum noi demersuri pentru a cere intrarea în acțiune a Bulgariei contra Turciei. Puterile împătritei înțelegeri vor lucra acum numai pentru păstrarea neutralității Bulgariei și nu vor înceta demersurile lor pe lângă guvernele din Niș și Atena.

Noile demersuri la Sofia sunt întrerupte până când se va cunoaște rezultatul luptelor din Galipoli. Numai dacă ele vor fi încoronate cu succes împătrita înțelegere va cere în mod categoric intrarea în acțiune a Bulgariei.

Constantinopol. — Ziarul „Sabah” este informat că împătrita înțelegere constată că nu poate atrage în parte-i pe Bulgaria, cere guvernului bulgar ca cel puțin să nu treacă nici din parte alianței.

Tarul către armata sa.

Petrograd. — Tarul a dat cu datul de 5 Septembrie către armata sa următorul ordin de zi:

Am luat azi comanda supremă peste toate forțele mele armate cari operează pe uscat și pe mare. Cu credință tare în grația lui Dumnezeu și cu speranța neclintită în biruința finală ne împlinim datoria sfântă pentru apărarea patriei și nu vom aduce rușine Rusiei. Cartierul general. Nicolae.

Nicolaievici își ia rămas bun dela armată.

Petrograd. — Generalisimul Nicolae Nicolaievici cedând țarului comanda supremă peste armata rusească își ia rămas bun dela aceasta prin următorul ordin de zi:

Către viteaza armată și flotă!

Supremul comandant al armatei a luat azi comanda supremă. Mă aplec în fața eroismului dovedit timp de peste un an și îmi exprim față de voi recunoștința mea sinceră cu căldura cea mai ferbinte. Sum de credință fermă că luând conducerea voastră țarul, căruia i-ați jurat credință ve-ți duce la împlinire fapte nemaivăzute până acum. Sper că Dumnezeu de azi încolo îi va ajuta pe aleșii săi la biruință. Semnat: Nicolae aghiotant general.

Tarul pleacă pe câmpul de luptă.

Stockholm. — Tarul Nicolae înainte de plecarea sa pe câmpul de luptă a chemat la sine pe toți funcționarii curții sale și le-a înmănat testamentul său. Între țar și familia sa au avut loc

la despărțire scene pătrunzătoare. Tarul și-a luat rămas bun dela familia sa în lacrimi cu următoarele cuvinte:

Plec acum pe câmpul de luptă ca în fruntea armatelor mele să trag sabia și eu și să-mi apăr patria. Dumnezeu să ne ajute.

La Riga se fac pregătiri pentru luptă decisivă.

Lugano. — După Corriere della Sera Germanii se prepară în mod serios pentru luptă decisivă. În provinciile baltice se fac mari concentrări de trupe. Probabil că în aceste regiuni se va da lupta decisivă.

Bulgaria va câștiga Macedonia cu armele sale.

Viena. — „Südslavische Correspondenz” anunță din Sofia: „Narodni Prava”, organul guvernului bulgar publică un comunicat despre situație, care a făcut mare senzație și a fost viu comentat în toate cercurile politice. Textul comunicatului e următorul:

„Când toate mijloacele de înțelegere pe cale pașnică rămân fără rezultat, statul, care dorește să trăiască cu dreptul său de a decide singur asupra sa, trebuie să recurgă la armă. Pentru opinia publică bulgară devine tot mai evident că toștii aliați cu nici un preț nu voesc să înceteze de a mai ține în robie nenorocita Macedonia, câtă vreme forța Bulgariei nu se va pune în mișcare. Guvernului, care a epuizat toate mijloacele, chiar cerând intervenția nemijlocită a împătritei înțelegeri în interesul înjghebării unei înțelegeri între statele balcanice, nu-i rămâne altceva decât să caute mijloace și mai eficiente pentru realizarea idealurilor naționale bulgare, pentru cari au murit mii și mii.

INFORMAȚIUNI

Arad, 9 Septembrie 1915.

Știri din România. D. Em. Porumbaru ministru de externe s'a întors în capitală, terminându-și cura la Techirghiol. D. Porumbaru va pleca peste câteva zile în Cadrilater, apoi va vizita comisiunea europeană a Dunărei.

— D. I. Iorenski, consilier imperial rus, a sosit în România, fiind însărcinat cu o misiune specială la New-York.

— M. S. regele a părăsit Vineri Sinaia pentru a se reîntoarce la București pentru a rămâne câteva zile.

— M. S. regina, care se află la Sinaia, a sosit Vineri în capitală unde va sta o zi și apoi va pleca la Constanța.

Distincție. Aflăm că părintele Dr. Iuliu Hosu, prof. teol. și secretarul P. S. Sale episcopului Frențiu, azi preot militar în Viena a fost distins din partea Crucii Roșii cu medalia pentru merite, aurită, clasa II-a, având însemnul de războiu. Românii din Viena primesc cu simpatie această distincție a unui tânăr preot-mișerie această distincție a unui tânăr preot-profesor român, care s'a ilustrat în calitatea sa actuală în fața tuturor forurilor din Viena cu cele mai eminente însușiri. Felicitările noastre.

Controlul scrisorilor pentru străinătate. Ministrul de comerț pentru a se ușura controlul scrisorilor ce se trimit în străinătate a dat o ordinațiune ce cuprinde următoarele restricțiuni. Scrisoarea să se întindă mai mult de peste două pagini cvart, să fie curată și ceteată. Adăsurile la scrisori, cu știri, să nu se facă. Scrisoare din semne secrete ori stenografice nu se poate întrebuița. Corespondențele comerciale pot fi mai lungi.

Necrolog. Din prilejul decedării deputatului I. Ciocan, institutul „Concordia” a lansat următorul anunț funebru: Cu adâncă durere anunțăm că valorosul nostru bărbat și membru în direcțiune Ioan Ciocan cavalier al ordului Francisc Iosif, prof. de univ. în penz. deputat dietal etc. a repausat în Budapesta în etate de 65 ani. Fic-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Gherla, în 7 Septembrie 1915. „Concordia” institut de credit și economii.

Corespondența cu prizonierii. Biroul de informațiuni pentru prizonieri (A hadifoglyokat gyámoltó és tudostó hivatal) din Budapesta

pentru cei interesați face avertismentul că pentru corespondență grabnică și sigură cu prizonierii sunt necesare următoarele date precise: indicarea precisă a locului unde este internat, lângă nume rangul militaresc și regimentul la care a aparținut. Scrisori și bani-numai pe lângă condițiile aceste se pot trimite.

Cutremur în Italia. Se anunță din Berlin: Ziare din Lyon anunță că în Italia a fost un puternic cutremur, care a provocat mari pierderi de oameni. În ziarele italiene știrile referitoare la acest cutremur sunt interzise de cenzură.

Ultima oră.**CONVENȚIUNEA TURCO-BULGARĂ SEMNATĂ**

Sofia. — Semi-oficiosul „Dnewnik”, apărut la 5 Septembrie n. în ediție specială, anunță că convențiunea turco-bulgară, referitoare la rectificarea graniței din Tracia, a fost semnată în 5 Septembrie n. de ambele părți.

După „Dnewnik”, în urma acestei convențiuni, Bulgaria obține 2000 klm. pătrați teritorii din Tracia otomană, pe care îl va ocupa după trecerea de 15 zile, dela semnarea convențiunii, timp în care autoritățile turcești le vor părăsi.

Prin încheierea acestei convențiuni, guvernul dlui Radoslavoff câștigă un nou succes diplomatic, așa că-și va întări situația politică.

CONCENTRAREA DISPENSAȚILOR ÎN BULGARIA.

Sofia. — Ministerul de războiu a hotărât concentrarea tuturor dispensațiilor și reformatiilor, apți pentru serviciul militar, pentru începutul lui Septembrie v.

În cercurile militare superioare se zice că această concentrare e în legătură cu ocuparea teritoriilor cedate de Turcia, prin convențiunea încheiată ieri.

NOTĂ GERMANIEI CĂTRE ROMÂNIA.

Paris. — Ziarul „Echo de Paris” anunță: Ambasadorul Germaniei la București, von Busche, a predat în numele guvernului său prim-ministrului Brătianu o notă, care e ținută de altminteri într'un ton amical și tinde la limpezirea chestiunii transitului prin România.

SERBIA SE PREGĂTEȘTE DE O NOUĂ OFENSIVĂ AUSTRO-UNGARĂ.

Niș. — Marele cartier de presă sârb desminte știrea provenită din Sofia, conform căreia Serbia ar fi trimis trupe la granița bulgară. Adevărata stare de lucruri însă e că Sârbii au luat la Dunăre unele dispozitii de ordin militar, deoarece se așteaptă la o nouă ofensivă peste Dunăre a trupelor nemțești și austro-ungare.

GERMANIA DECLARĂ RĂZBOIU ITALIEI?

București. — „Ruskoje Slovo” anunță: Guvernul german i-a notificat Italiei prin Elveția, că îndată ce trupele italiene vor începe o acțiune în contra Dardanelor Germania îi va declara imediat războiu.

TRUPE GRECEȘTI LA GRANITELE BULGARIEI.

Berlin. — Ziarului „Echo de Bulgarie” i se comunică din Niș:

Din Salonic au pornit mari trupe grecești spre granițele dinspre Bulgaria, pentru ca să ocupe unele poziții strategice mai importante de acolo.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

ANUNȚ.

În casa mea de comerț aflu aplicare la moment

un Domn sau D-șoară

ca comptoirist, să poseadă însă perfect pe lângă limba română, cea germană sau maghiară și să poată dovedi, că a făcut vre-un curs de contabilitate sau că are practică în vre-o afacere comercială.

Nicolae Rachitan
Ra 2506—3 Szászcsor (Szeben m.)